

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา
Factors Influencing Participation of People in Community Enterprise Management
in Mueang District, Yala Province

สุวิมล อิศระธนาชัยกุล¹ ศรีรินทร์ญา จังจริง¹ สุวิมล แซ่ก่อง¹ อิทธิชัย สีด้า¹

E-mail: Suwimol.i@yru.ac.th, Sarinya.j@yru.ac.th, Suwimon.s@yru.ac.th, Itthichai.s@yru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือประชาชน จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ ทดสอบแบบ One-Way ANOVA ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ปัจจัยด้านอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม การจัดการ วิสาหกิจชุมชน

Abstract

The purposes of this research were to study about participation level of people in community enterprise management in Mueang district, Yala province, and also to study affect factors to participation of people in community enterprise management in Mueang district, Yala province. A study was conducted by a survey questionnaire with the samples from the population in Mueang district of Yala province. The number of 400 samples was selected by a proportion of the population and simple random sampling method. This study was analyzed by percentage, arithmetic mean average, standard deviation and One-Way ANOVA pilot test. The result of the study found that the sample has moderate level in participation of people in community enterprise management. The study also found that individual factors; age and career status were affected influencing participation level of people in community enterprise management, the difference implication was significant statistic at 0.5 level.

Keywords: factor of participation, management, community enterprise

ความเป็นมาของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืนโดยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศและเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ซึ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อให้เกิดการร่วมคิด ร่วมทำ มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนเน้นการผลิตและการบริโภคที่พอเพียงภายในชุมชนสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มในรูปสหกรณ์กลุ่มอาชีพสนับสนุนการนำภูมิปัญญามาใช้สร้างสรรคคุณค่าสินค้าและบริการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ม.ป.ป.) วิสาหกิจชุมชนคือหนึ่งในรูปแบบของการรวมตัวกันในกลุ่มชุมชนตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป โดยมีหลักในการดำเนินงานคือ ชุมชนจะเป็นเจ้าของ และเป็นผู้ดำเนินการโดยชุมชนเอง กระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการจะเน้นการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ในชุมชนร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับภูมิปัญญาสากลและจะจำหน่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน หัวใจหลักของการดำเนินการจะอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง และความพอเพียงการรวมตัวของคนภายในชุมชนรูปแบบนี้จึงทำให้เกิดเป็นเศรษฐกิจที่สำคัญภายในชุมชนและสามารถขยายออกสู่ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม (สุदारัตน์ แซ่มเงิน, 2560)

ในปัจจุบันภาครัฐได้พยายามสร้างนโยบายพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยเน้นด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการรายย่อยในระดับชุมชนเพื่อให้เกิดการสร้างงานรายได้ให้กับสถานประกอบการต่างๆ ตลอดจนผู้ที่ตกงานจากแนวคิดดังกล่าวจึงเกิดแนวทางการ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้แข็งแกร่งเพื่อที่จะสามารถแข่งขันกับตลาดทั้งภายในและภายนอกได้มากขึ้น ภาครัฐจึงมีนโยบายการผลักดันให้มีธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กลงมา รวมทั้งแก้ไขปัญหาสภาพคล่องของภาคอุตสาหกรรมด้วยการปรับโครงสร้าง การบริหารงานของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมของภาคอุตสาหกรรม หาสภาพคล่องของภาคอุตสาหกรรมด้วยการปรับโครงสร้างการบริหารงานของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมมีการเน้นการเพิ่มเงินทุนหมุนเวียนพร้อมกับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และสนับสนุนการนำเครื่องจักรมาอุดหนุนกรรมสิทธิ์เพื่อใช้เป็นหลักทรัพย์ในการเพิ่มทุนทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนผู้ประกอบการเดิม และเพิ่มโอกาสและทางเลือก ด้านแหล่งเงินทุนให้ผู้ประกอบการใหม่เพื่อการสร้างรากฐาน การผลิต การจ้างงาน การสร้างรายได้ และการส่งออกต่อไป การดำเนินธุรกิจของชุมชน ได้กลายเป็นประเด็นสำคัญที่รัฐบาลให้ความสำคัญเพราะเป็นรากฐานของเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลได้สูญเสียเงินเพื่อการสร้างโครงการต่างๆ ให้กับชุมชนเป็นจำนวนมาก ประเด็นสำคัญคือทำอย่างไร รัฐบาลจะไม่พบกับปัญหา ปัญหาความสูญเสียเงินที่ต้อมนำเงินมาผลักดันธุรกิจเหล่านี้ และทำอย่างไรผู้ประกอบการจะสร้างขีดความสามารถของตนให้สามารถพัฒนาสินค้าและบริการได้ แต่เนื่องจากผู้ประกอบการชุมชนยังขาดความเข้มแข็งในการพึ่งตนเองในด้านการดำเนินธุรกิจ เช่น ปัญหาด้านตลาดส่งออกภายนอกชุมชน ปัญหาด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการผลิตสินค้า และปัญหาการรวมกลุ่มที่สามารถพัฒนาธุรกิจให้เติบโตได้ นอกจากนั้นยังพบว่าผู้ประกอบการในตลาดชุมชนขาดการเรียนรู้กันที่จะสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชน ดังนั้น จึงเป็นโจทย์ที่สำคัญว่าวิธีการใดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้ (พรชัย พันธุ์ธาดาพร, 2558)

จากนิยามความหมายของ “วิสาหกิจชุมชน” ได้กล่าวถึงความสำเร็จอย่างมีนัยยะในการดำเนินงาน นั่นก็คือ การมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชน การตระหนักถึงความมีตัวตนของตนเองในชุมชนสิ่งนี้มันจะทำให้เกิดการเป็น “พลเมืองที่ตื่นตัว” (Active Citizenship) เมื่อคนในชุมชนเป็นพลเมืองที่ตื่นตัวจะส่งผลให้เกิดการเข้าร่วมกับทุกกิจกรรมของชุมชน เพราะยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มีการแสดงความคิดเห็น มีการบริหารจัดการที่มาจากความร่วมมือกันของคนในชุมชน การบริหารงานภาครัฐในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ ก็คือ การที่ประชาชนเป็นเจ้าของและดำเนินการจัดการบริการสาธารณะเองแทนที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาเป็นผู้กำหนดให้ เนื่องจากในบางครั้งเจ้าหน้าที่รัฐไม่ทราบถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่ทำให้ประชาชนไม่เห็นคุณค่าของสิ่งที่ได้รับ ทฤษฎีการบริหารงานภาครัฐที่กล่าวถึงเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสาธารณะก็คือ การจัดการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS) การบริการสาธารณะแนวใหม่ เป็นแนวคิดที่อยู่บนพื้นฐานของค่านิยมประชาธิปไตย (value of democracy) ความเป็นพลเมือง (citizenship) และผลประโยชน์สาธารณะ (public interest) โดยการบริการเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์สาธารณะถือเป็นหัวใจของแนวคิดนี้ การบริการสาธารณะแนวใหม่ต้องการปรับวิธีการคิดเกี่ยวกับโครงสร้างและกระบวนการขององค์การด้วยการเปิดกว้างให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริการของภาครัฐให้เพิ่มมากขึ้น Denhardt and Denhardt (2007) การบริหารงานภาครัฐไม่ได้ดำเนินงานเหมือนกับการบริหารธุรกิจแต่เป็นการดำเนินงานบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย ข้าราชการจึงไม่ได้ส่งมอบบริการสู่ลูกค้าแต่เขาส่งมอบประชาธิปไตย นักบริหารรัฐกิจหรือข้าราชการต้องทำหน้าที่ “ฟัง” มากกว่า “สั่ง” และ “รับใช้หรือให้บริการ” มากกว่า “กำกับหรือควบคุม”

อำเภอเมืองยะลา มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่เกื้อหนุนในการพัฒนาการดำเนินงานไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองความรู้ใหม่ กับภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น และที่สำคัญขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับวิสาหกิจชุมชน ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีส่วนช่วยในการผลักดันให้เกิดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้นมา เพราะฉะนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นการหาคำตอบว่าประชาชนที่อยู่ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการมากน้อยเพียงใด ตลอดจนทราบถึงระดับปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในวิสาหกิจชุมชน และยังทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อที่จะนำมาสร้างรูปแบบกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่จังหวัดยะลาเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางอัตลักษณ์ ซึ่งความแตกต่างทางด้านอัตลักษณ์คือข้อจำกัดข้อหนึ่งในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

วิจัยครั้งนี้จะใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิธีการวิจัย เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณจะมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบประเมินค่าเพื่อการสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดยะลา และแบบสอบถามแบบประเมินค่าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเครื่องมือนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกและทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตอบข้อปัญหาที่ต้องการศึกษาได้อย่างครบถ้วน ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการวิสาหกิจชุมชน และกระบวนการสุดท้ายคือการสอบถามรูปแบบความเป็นไปได้ของกระบวนการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการวิสาหกิจชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

2.1.1 ประชากร

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ลงทะเบียน จำนวน 1,352 คน จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 48 กลุ่ม

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตาม Yamane (1970 อ้างใน ศิริรัตน์ ชุมพลชัย, 2546) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ลงทะเบียน จำนวน 1,352 คน หาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ค่าความคลาดเคลื่อน (e) .05 จะได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้ แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมจากการศึกษา งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มประชากร ผู้ที่ตอบแบบสอบถามได้แก่ ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร โดยแบบสอบถามจะแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยลักษณะคำถามในส่วนที่ 2 และ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของ ลิเกิร์ต (Likert Scale) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดมาตราส่วนประมาณค่าของแบบสอบถามเป็น 5 ลำดับ โดยคะแนนแต่ละข้อแบ่งได้ดังนี้

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยมีวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย โดยอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุด อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 31 – 40 ปี มากที่สุด สถานภาพการสมรส ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพสมรสมากที่สุด ศาสนา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามนับถือศาสนาอิสลามมากที่สุด ระดับการศึกษาสูงสุด ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และมีมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน			
1.	การหาแนวทางในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม	3.65	0.77	มาก
2.	การพิจารณาการแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับสมาชิกกลุ่ม	3.57	0.86	มาก
3.	การตั้งกฎกติกาในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม	3.41	0.88	ปานกลาง
4.	การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม	3.36	0.79	ปานกลาง
5.	การวางแผนและจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม	3.37	0.78	ปานกลาง
6.	การคัดเลือกผู้รับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม	3.39	0.85	ปานกลาง
7.	การกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม	3.41	0.88	ปานกลาง
	ผลรวมด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.45	0.61	ปานกลาง
	2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน			
8.	การสนับสนุนด้านการเงินในการดำเนินงานกลุ่ม	3.43	0.87	ปานกลาง
9.	การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน	3.44	0.89	ปานกลาง
10.	การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร/ประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม	3.40	0.87	ปานกลาง
11.	ผู้ประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม	3.30	0.82	ปานกลาง
12.	การควบคุมตรวจสอบการดำเนินธุรกิจกลุ่ม	3.33	0.82	ปานกลาง
13.	การให้คำแนะนำในเรื่องที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษแก่กลุ่ม	3.42	0.86	ปานกลาง
	ผลรวมด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.39	0.63	ปานกลาง
	3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์			
14.	การได้รับผลประโยชน์จากกลุ่มในฐานะสมาชิก	3.53	0.87	มาก
15.	การรับผลประโยชน์ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.52	0.91	มาก
16.	การรับผลประโยชน์ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการผลิต/แปรรูปเพิ่มขึ้น	3.46	0.83	ปานกลาง
17.	การรับผลประโยชน์ทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น	3.37	0.83	ปานกลาง
18.	การรับผลประโยชน์ทำให้เกิดความคุ้นเคยกับเพื่อนสมาชิก	3.31	0.80	ปานกลาง
19.	การรับผลประโยชน์ทำให้เป็นที่นับถือของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น	3.39	0.87	ปานกลาง
	ผลรวมด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.43	0.63	ปานกลาง
	4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
20.	การติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ	3.55	0.83	มาก
21.	การทำงานเพื่อติดตามผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม	3.48	0.89	ปานกลาง
22.	การประเมินผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่มในรอบปี	3.43	0.84	ปานกลาง
23.	การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม	3.37	0.81	ปานกลาง
24.	การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม	3.33	0.88	ปานกลาง
	ผลรวมด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.43	0.67	ปานกลาง
	ผลรวมทั้งหมดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	3.42	0.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายเป็นรายชื่อของระดับการมีส่วนร่วมจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การหาแนวทางในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มมากที่สุด รองลงมาคือ การพิจารณาการแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับสมาชิกกลุ่ม, การตั้งกฎกติกาในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม และการกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม, การคัดเลือกผู้รับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม, การวางแผนและจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม, และการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายเป็นรายชื่อของระดับการมีส่วนร่วมจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาคือการสนับสนุนด้านการเงินในการดำเนินงานกลุ่ม การให้คำแนะนำในเรื่องที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษแก่กลุ่ม, การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร/ประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม, การควบคุมตรวจสอบการดำเนินธุรกิจกลุ่ม, และผู้ประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายเป็นรายชื่อของระดับการมีส่วนร่วมจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การได้รับผลประโยชน์จากกลุ่มในฐานะสมาชิกมากที่สุด รองลงมาคือ การรับผลประโยชน์ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น, การรับผลประโยชน์ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการผลิต/แปรรูปเพิ่มขึ้น, การรับผลประโยชน์ทำให้เป็นที่นับถือของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น, การรับผลประโยชน์ทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น, และการรับผลประโยชน์ทำให้เกิดความคุ้นเคยกับเพื่อนสมาชิก ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายเป็นรายชื่อของระดับการมีส่วนร่วมจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจมากที่สุด รองลงมาคือ การทำงานเพื่อติดตามผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม, การประเมินผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่มในรอบปี, การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม, และการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม ตามลำดับ

3. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ปัจจัยส่วนบุคคล	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน				
	\bar{X}	S.D	F	t	Sig.
1. เพศ			-	1.106	.765
1.1 ชาย	3.4729	.58328			
1.2 หญิง	3.4031	.58156			
2. อายุ			3.923	-	.002
2.1 ต่ำกว่า 20 ปี	3.3854	.76290			
2.2 อายุ 21 – 30 ปี	3.4660	.65553			
2.3 อายุ 31 – 40 ปี	3.4025	.57100			
2.4 อายุ 41 – 50 ปี	3.2871	.50245			
2.5 อายุ 51 –60 ปี	3.6683	.41556			
2.6 อายุ 60ปี ขึ้นไป	4.2292	.44194			
3. สถานภาพการสมรส			3.006	-	.051
3.1 โสด	3.5344	.64872			
3.2 สมรส	3.3838	.55858			
3.3 หม้าย/หย่าร้าง	3.5873	.59262			
4. ศาสนา			.469	-	.626
4.1 พุทธ	3.4447	.66925			
4.2 อิสลาม	3.4194	.56630			
4.3 คริสต์	3.9583	.			
5. ระดับการศึกษาสูงสุด			.635	-	.673
5.1 ประถมศึกษา	3.3618	.59838			
5.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	3.4525	.60317			
5.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.3982	.54246			
5.4 ปริญญาตรี	3.4859	.59564			
5.5 ปริญญาโท	3.5476	.59484			
5.6 อื่นๆ (โปรดระบุ)	3.0000	.			

ปัจจัยส่วนบุคคล	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน				
	\bar{X}	S.D	F	t	Sig.
6. อาชีพ			4.103	-	.001
6.1 ข้าราชการ	3.3581	.50732			
6.2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.3576	.68912			
6.3 พนักงานราชการ	3.4464	.61290			
6.4 ผู้ประกอบการ	3.4090	.49388			
6.5 รับจ้าง	3.4577	.56457			
6.6 เกษตรกรรม	3.6891	.74191			
6.7 อื่นๆ (โปรดระบุ)	3.0642	.49812			

*มีระดับนัยสำคัญที่ .05

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ปัจจัยด้านอาชีพ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีรายละเอียดดังนี้

1. สมมติฐานการวิจัย: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามลำดับ

จากผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของพรชัย พันธธาดาทพร (2558: 78-94) ได้ทำการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของพรชัย พันธธาดาทพร (2558: 78-94) ได้ทำการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และในส่วนของ การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของกันยารวรรณธ์ กำเนิดสินธุ์ (2560) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนบางน้ำผึ้ง ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของอดิสรณ์ ชัดสีใส (2551: 6) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม การร่วมดำเนินการ การได้รับผลประโยชน์ อย่างเป็นธรรมในกิจกรรม และการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของกิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของยุทธนา แดงนุ้ย (2551: 7) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมคือการเข้าร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมติดตามการประเมินผล

2. จากสมมติฐานการวิจัย: ประชาชนที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ในส่วนของปัจจัยด้านอายุ ปัจจัยด้านอาชีพ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันสอดคล้องกับแนวคิดของ

ดวงอมร นาเมือง (2554: 57) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลในปัจจัยด้านอายุ และ ปัจจัยด้านอาชีพการกำหนดลักษณะของอาชีพ จะช่วยให้เกิดความสะดวกต่อการระดมกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนา และ สอดคล้องกับแนวคิดของสุสิทธิ์ เพียรเพ็ง (2552: 15) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคือปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการแก้ไขปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน สมาชิกบางคนไม่ให้ความร่วมมือการจัดทำแผน เนื่องจากขาดความรู้ ควรให้ความรู้ในเรื่องวิสาหกิจชุมชนแก่ประชาชน และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากสมาชิกด้วยความจริงใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน ควรให้สมาชิกเข้าร่วมอบรม และมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน ควรชี้แจงรายได้ และผลประโยชน์ให้กับสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างโปร่งใส
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน ควรจัดดำเนินการควรมีการประเมินผลงานอย่างเปิดเผย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา สำหรับการศึกษาวิจัยในโอกาสต่อไปควรทำการศึกษาดังนี้

1. ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา
2. ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในวิสาหกิจชุมชนประเภทต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

- กันยารวรรณ กำเนิดสินธุ์. (2560). ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนบางน้ำผึ้ง ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ดวงสมร นาเมือง. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรชัย พันธธาดาทพร. (2558). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ยุทธนา แดงนุ้ย. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายและการวางแผน สังคม มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศิริรัตน์ ชุมหคาลัย (2546). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: บริษัท ออฟเซ็ทเพรส จำกัด
- สุดารัตน์ แชมเงิน. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อดิสรณ์ ชัดสีใส. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.